

בש"פ 329/23 - פלונית נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 329/23

לפני: כבוד הנשיאה א' חיות

התובעת בתיק 2022/3290 (בית פלונית
הדין השרעי בבאקה אל-גרבייה):

נ ג ד

הנתבע בתיק 2022/3290 (בית פלוני
הדין השרעי בבאקה אל-גרבייה):

הודעת בית הדין השרעי בבאקה אל-גרבייה מיום
10.1.2023 לפי סעיף 7א(ב) לחוק בתי דין דתיים
(כפיית ציות ודרכי דיון), התשט"ז-1956;
הודעה מטעם הנתבע מיום 27.1.2023;
הודעה מטעם התובעת מיום 1.2.2023;
הודעה מטעם היועץ המשפטי לבתי הדין השרעיים
מיום 2.2.2023

בשם התובעת בתיק 2022/3290 עו"ד נהאד ותד
(בית הדין השרעי בבאקה אל-
גרבייה):

בשם הנתבע בתיק 2022/3290 עו"ד עלאא אלדין עתאמנה
(בית הדין השרעי בבאקה אל-
גרבייה):

בשם היועץ המשפטי לבתי הדין
השרעיים: עו"ד ניבאל חסנין

החלטה

בהתאם לסעיף 7א(ב) לחוק בתי דין דתיים (כפיית ציות ודרכי דיון), התשט"ז-1956 (להלן: חוק כפיית ציות), הובאה לידיעתי החלטת בית הדין השרעי בבאקה אל-גרבייה מיום 29.12.2022 (להלן, בהתאמה: ההחלטה ובית הדין), שבמסגרתה חויב הנתבע בתיק 3290/2022 להבטיח אספקת חשמל לבית מגוריה של התובעת, בהמשך לפסק דין קודם שניתן בעניינם של הצדדים, ונקבע כי יוטלו עליו קנסות שונים אם לא יעמוד בחובתו זו.

1. התובעת והנתבע הם בני זוג לשעבר ולהם ארבעה ילדים משותפים הנמצאים תחת משמורתה של התובעת. בשנת 2022 הגישה התובעת תביעה לבית הדין בבקשה לחייב את הנתבע לספק מים וחשמל לבית מגוריה - שעל פי העולה מפרוטוקול הדיון באותה התביעה, שיך לאמו של הנתבע (תיק 2822/2022). ביום 6.10.2022 נעתר בית הדין לתביעתה והורה לנתבע לספק מים וחשמל לבית מגורי התובעת באופן מיידי, לא יאוחר מיום 7.10.2022 (להלן: פסק הדין). התובעת טענה כי הנתבע הוסיף להימנע מאספקת חשמל לבית מגוריה, ובהמשך לכך היא הגישה תביעה נוספת לבית הדין בבקשה שיושטו עליו סנקציות שונות במטרה להביאו לקיים את הוראות פסק הדין (תיק 3290/2022).

2. ביום 29.12.2022 ניתנה ההחלטה נושא ההליך דנן. בית הדין קבע כי הנתבע לא עמד בחובתו לספק חשמל לבית מגורי התובעת, וזאת חרף העובדה שניתנו לו מספר הזדמנויות לתקן את מחדלו בנושא. עוד ציין בית הדין כי הנתבע נמנע מלהתייצב לדיונים שהתקיימו בבית הדין בעניינם של הצדדים. בית הדין הוסיף כי מהתנהגותו של הנתבע עולה כי מטרתו העיקרית היא להביא לפינויה של התובעת מבית המגורים. בנסיבות אלו, שב בית הדין על קביעתו כי על הנתבע לפעול לאספקת חשמל לבית מגורי התובעת באופן מיידי, אף אם הדבר יעשה באמצעות גנרטור חשמלי "עד שיחובר הבית לשירותי חשמל". בית הדין הוסיף וקבע כי אם הנתבע לא יעמוד בהוראות אלו בתוך ארבעה ימים, יושת עליו קנס בגובה 15,000 ש"ח. כמו כן, בית הדין קבע כי יושת על הנתבע קנס בסך 1,000 ש"ח "על כל הפרה נוספת או על כל יום שעובר ללא אספקת חשמל לבית". בנוסף, חייב בית הדין את הנתבע בהוצאות התובעת בסך 2,000 ש"ח.

בנסיבות אלו הוריתי לצדדים, כמו גם ליועץ המשפטי לבתי הדין השרעיים (להלן: היועץ), להגיש את התייחסויותיהם באשר להחלטת בית הדין.

3. הנתבע מציין כי הוא קיים את הוראות בית הדין, בכך שפעל לחיבור גנרטור לבית מגורי התובעת, וכי מדי שבוע הוא מספק דלק להפעלת הגנרטור. לצד זאת, הנתבע סבור כי יש להורות על ביטול הקנסות שהושתו עליו, וזאת בשל מצבו הכלכלי הקשה. בהקשר זה טוען הנתבע כי הוא משתכר סך של כ-2,500 ש"ח בחודש, והוא מפנה לתלושי משכורת שאותם צירף לעמדתו. על רקע זה טוען הנתבע כי בהחלטתו התעלם בית הדין מנסיבותיו האישיות, וכי השתת הקנסות עליו היא "בלתי מידתית בעליל". כמו כן, הנתבע טוען כי בשל מצבו הכלכלי אין ביכולתו לעמוד בתשלום הוצאות התובעת שבהן חויב על ידי בית הדין.

4. התובעת, מצדה, סבורה כי אין מקום להתערב בהחלטת בית הדין. התובעת מציינת כי בית הדין העניק לנתבע הזדמנויות רבות לעמוד בהוראות פסק הדין בטרם השית עליו את הסנקציות נושא ההליך דנן, אך לטענתה הנתבע מוסיף להפר את הוראות בית הדין, ועד כה הוא נמנע מלספק חשמל לבית מגוריה. התובעת מדגישה את הפגיעה הנגרמת לה ולילדיה בשל אי-אספקת החשמל, וטוענת כי בנסיבות אלו השתת הסנקציות על הנתבע היא מוצדקת ואין מקום להתערב בה.

5. היועץ סבור אף הוא כי אין מקום להתערב בהחלטת בית הדין. היועץ מציין כי הקנסות שהשית בית הדין על הנתבע צופים פני עתיד, וכי ככל שהנתבע יעמוד בהוראות פסק הדין קנסות אלו לא יופעלו. היועץ מוסיף כי השתת הסנקציות נעשתה לאחר שניתנו לנתבע מספר הזדמנויות לתקן את מחדלו בכל הנוגע לאספקת החשמל לבית מגורי התובעת, וכן לאחר שניתנה לו הזדמנות לטעון בעניין השתת הסנקציות. באשר לגובה הקנסות, טוען היועץ כי בנסיבות העניין מדובר בקנסות מידתיים וסבירים, בייחוד נוכח הניתוק המתמשך מחשמל בבית מגורי התובעת.
6. לאחר שעיינתי בהחלטת בית הדין, בפסק הדין, ובעמדות הצדדים והיועץ, הגעתי לכלל מסקנה כי יש מקום להפחית את היקף הקנסות שהושטו על הנתבע, כפי שיפורט להלן.
7. סעיף 7א(א) לחוק כפיית ציות קובע כי בעת שבית הדין דן בעניין שבסמכותו, נתונות לו הסמכויות הקבועות בסעיפים 6-7 לפקודת ביזיון בית משפט (להלן: הפקודה). סעיף 6(1) לפקודה מקנה לבית הדין את הסמכות "לכופף אדם בקנס או במאסר לציית לכל צו" שניתן על ידו בעניין שבסמכותו. מהחומר שהובא לעיוני עולה כי ההחלטה בענייננו ניתנה לאחר שבית הדין השתכנע כי הנתבע מסרב למלא אחר הוראות פסק הדין. בית הדין הדגיש כי הוא נתן "לנתבע פעם אחר פ[ע]ם[ד] מנות לתקן את דרכו ולסדר את העניין, אך הוא בחר להתחמק בכך שלא הגיע לדיונים בטענות שונות". בית הדין הוסיף כי מהתנהלותו של הנתבע עולה כי הוא נחוש להתעלם מההחלטות השיפוטיות בעניינם של הצדדים, וכי הימנעותו מאספקת החשמל לבית המגורים נובעת מרצונו לאלץ את התובעת לפנות את הבית. בנסיבות אלה, ובהינתן פרק הזמן שניתן לנתבע לתקן את מחדלו בכל הנוגע לאספקת החשמל לבית המגורים, אני סבורה כי השתת סנקציות לפי הפקודה הייתה אכן מוצדקת (ראו והשוו: בש"פ 4819/19 פלוני נ' פלוני (21.8.2019)).
8. עם זאת, מצאתי לנכון לעשות שימוש בסמכותי 7א(ב) לחוק כפיית ציות, ולהורות על הפחתת סכום הקנס שהושט על הנתבע בגין "כל הפרה נוספת או על כל יום שעובר ללא אספקת חשמל לבית". כפי שכבר נפסק, תכליתן של הסנקציות הקבועות בסעיף 6(1) לפקודה אינה עונשית, ומטרתן של סנקציות אלה היא להכביד על המפר ולהביא לכפיית ציות עתידית של הצד השיפוטי שהופר (ראו, מני רבים: בש"פ 6609/21 פלוני נ' פלוני, פסקה 7 (12.10.2021); בש"פ 3060/20 פלוני נ' פלוני, פסקה 11 (18.6.2020)). עם זאת, הובהר כי "מטרה זאת דורשת גם שמידת ההכבדה או הקושי לא תחרוג מעל המידה הנחוצה כדי להשיג את הציות לצו" (ע"פ 8008/98 מינא נ' זובינו, פ"ד (4) 481, 491 (2001)). בענייננו, דומה כי בית הדין לא ייחס משקל ראוי למצבו הכלכלי הקשה של הנתבע והיועץ והתובעת נמנעו אף הם מלהידרש בתגובותיהם לטענות אלו של הנתבע. בשם לב לכך שמדובר בקנס שעשוי להיות מושת מדי יום על הנתבע, אני סבורה כי יש מקום להפחית את הסכום כך שיעמוד על 500 ש"ח בגין "כל הפרה נוספת או על כל יום שעובר ללא אספקת חשמל לבית" (ראו והשוו: בש"פ 701/18 פלוני נ' פלוני, פסקה 7 (11.2.2018)).
9. בנוסף, מצאתי לנכון לעשות שימוש בסמכותי לפי סעיף 7א(ב) לחוק כפיית ציות, ולהורות על ביטול הקנס בסך 15,000 ש"ח שהשית בית הדין על הנתבע. הקנס המתחדש שבו חויב הנתבע "על כל הפרה נוספת או על כל יום שעובר ללא אספקת חשמל לבית", מהווה בבירור סנקציה הצופה פני עתיד ומטרתו להוביל לקיום הוראות פסק הדין (אף שמצאתי להפחית). לעומת זאת, בהחלטה נושא ההליך דנן, וכן בהתייחסויות מטעם היועץ והתובעת, לא הובהר הצורך בחיוב הנתבע בקנס נוסף בסך 15,000 ש"ח - השווה לסכום הקנסות שבהם יחויב הנתבע בגין חמש עשרה הפרות "מתחדשות" של חובתו לספק חשמל לבית המגורים (ולשלושים הפרות לאחר ההפחתה) - וזאת בתור קנס חד-פעמי שיושת עליו אם לא יעמוד בהוראות פסק הדין בתוך ארבעה ימים מיום מתן ההחלטה. כבר נפסק כי בטרם יפנה בית הדין לשימוש בסמכויות המוקנות לו לפי הפקודה, עליו למצות את השימוש באמצעים פוגעניים פחות, ובלבד

שהשתת הסנקציות לפי הפקודה עשויה להביא לקיום הצו השיפוטי (ראו, למשל: בש"פ 389/22 פלונית נ' פלוני, פסקה 9 (9.2.2022)). בענייננו, לא שוכנעתי כי השתת קנס זה על הנתבע נבעה מהיעדר אפשרות להביא לקיום הוראות פסק הדין באמצעים פוגעניים פחות (ראו והשוו: בש"פ 4267/21 פלונית נ' פלוני, פסקה 10 (10.8.2021)). קנס זה אף לא נזכר בתרגום ההחלטה לעברית שהובאה לעיוני, ומן ראוי שהיועץ ישוב ויחדד את הנהלים בעניין מסירת הודעות על קנס או מאסר שהושתו מכוח חוק כפיית ציות, על מנת למנוע הישנותן של טעויות מסוג זה.

10. בשולי הדברים אציין כי לא נעלמו מעיניי טענות הנתבע באשר להוצאות שנפסקו לטובת התובעת, אך סוגיה זו חורגת מגדר ההליך דנן, ומשכך אין מקום להידרש לה במסגרתו (ראו, למשל: בש"פ 3412/22 פלוני נ' פלונית, פסקה 13 (6.2.2023)). כמו כן, מעמדותיהם של התובעת והנתבע עולה כי הם חלוקים בשאלה אם הנתבע מקיים את הוראות בית הדין כיום, אך משום שההליך דנן אינו האכסניה המתאימה לבירורה של מחלוקת זו, לא מצאתי להידרש לה וטענות הצדדים בעניין זה שמורות להם (ראו והשוו: בש"פ 2975/19 פלוני נ' קבהא, פסקה 3 (22.5.2019)).

11. סיכומי של דבר - אני מורה כי הקנס שבו חויב הנתבע בגין "כל הפרה נוספת או על כל יום שעובר ללא אספקת חשמל לבית" יופחת ויעמוד על סך של 500 ש"ח ליום, ואילו הקנס החד פעמי שהושת על הנתבע בסך 15,000 ש"ח - מבוטל.

ניתנה היום, כ"ט בשבט התשפ"ג (20.2.2023).

ה נ ש י א ה